

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk heeft, wat de wijze van behandeling van asielverzoeken, in eerste aanleg betreft, met name betrekking op die gevallen, waarin een vreemdeling zich, na binnenkomst in Nederland, bij een hoofd van plaatselijke politie op asiel beroept.

Mede onder invloed van het nog immer groeiende aantal vreemdelingen dat in Nederland een verzoek om toelating als vluchteling indient, de lange behandelingsduur en de grote druk op centrale en decentrale opvangcapaciteit en -voorzieningen is gekozen voor een concentratie van de behandeling van asielverzoeken in eerste aanleg en van de opvang van de asielzoekers gedurende deze behandeling. Met ingang van 1 januari 1992 is daartoe een nieuw toelatings- en opvangmodel in werkinggetreden.

Een belangrijk uitgangspunt van dit nieuwe toelatings model is dat een verzoek om toelating als vluchteling alleen kan worden ingediend bij de daartoe in art. 52 Vb aangewezen hoofden van plaatselijke politie. Dit zijn de volgende gemeenten: Dordrecht, Eindhoven, Haarlemmermeer, Nijeveen, Noord-Oostpolder, Nunspeet, Oisterwijk, Rijsbergen en Zeewolde.

Hoe de hoofden van plaatselijke politie, al dan niet aangewezen krachtens art. 52 Vb, dienen te handelen indien zich een asielzoeker meldt is beschreven in 2.2.1.

Een vreemdeling kan ook - bij binnenkomst in Nederland - tegenover een ambtenaar, belast met de grensbewaking te kennen geven, dat hij voor asielverlening in Nederland in aanmerking wenst te komen.

De op dit punt bestaande instructies zijn opgenomen in de afzonderlijke circulaire, bestemd voor de ambtenaren belast met de grensbewaking, waarin wordt verwezen naar de relevante onderdelen van dit hoofdstuk.

1.2 Vluchtelingen en asielgerechtigden

In het onderstaande wordt een begripsomschrijving gegeven van

- a. vluchtelingen
- b. asielgerechtigden

Ad a

Onder vluchtelingen worden verstaan vreemdelingen die voldoen aan de omschrijving van artikel 1(A) van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 1951 (Trb. 1954, 88) en bijbehorend Protocol van New York van 1967 (Trb. 1967, 76), zoals ook neergelegd in artikel 15, eerste lid, van de Vw.

Het betreft hier vreemdelingen die afkomstig zijn uit een land, waarin zij gegronde reden hebben te vrezen voor vervolging wegens hun godsdienstige of politieke overtuiging of hun nationaliteit, dan wel wegens het behoren tot een bepaald ras of tot een bepaalde sociale groep.

De status van vluchteling waarborgt de bescherming voortvloeiende uit het Verdrag en Protocol. Dat is met name de bescherming op grond van artikel 33 van het Verdrag: het gebod van non-refoulement: de vluchteling zal niet - op welke wijze dan ook - mogen worden teruggezonden naar een land waar zijn leven of vrijheid zou worden bedreigd wegens de in art. 1 (A) van het Verdrag genoemde gronden (zie 7.2 en C 37).

Vreemdelingen van wie is vastgesteld dat zij aan de criteria van het Verdrag en Protocol voldoen en door wie hier te lande een verzoek om toelating als vluchteling wordt ingediend, worden als vluchteling toegelaten.

Dit lijdt uitzondering indien aannemelijk is dat zij niet rechtstreeks naar Nederland zijn gekomen en voor hun komst in een ander land genoegzame bescherming genoten of hadden kunnen genieten tegen refoulement, zij naar het oordeel van de Minister in dat land verbleven of hadden kunnen verblijven onder ter plaatse niet als abnormaal aan te merken omstandigheden en hun toegang en opvang aldaar redelijkerwijs is verzekerd.

Bij de beantwoording van de vraag of een vreemdeling rechtstreeks naar Nederland is gekomen kan de reeds in het vervolgingsland bestaande bedoeling van de asielzoeker om juist in Nederland bescherming te verkrijgen een rol spelen, maar uitsluitend indien het bestaan van deze bedoeling uit objectieve feiten en/of omstandigheden blijkt. Vreemdelingen die voldoen aan de omschrijving van verdragsvluchteling als hiervoor bedoeld worden in beginsel evenmin als vluchteling toegelaten indien hun verblijf in ons land slechts van tijdelijke of voorlopige aard is.

Ad b

Tot 1 maart 1988 werd bij asielverlening onderscheid gemaakt tussen de toelating als vluchteling (ook wel: de A-status) en de verlening van een vergunning tot verblijf als asielgerechtigde (de zgn. B-status).

Met ingang van voornoemde datum is de verstrekking van vergunningen tot verblijf als asielgerechtigden gestaakt. Vreemdelingen die op 1 maart 1988 als asielgerechtigden in procedure waren tegen een afwijzende (herzienings)beschikking terzake van toelating als vluchteling zijn c.q. worden toegelaten als vluchteling.

Vreemdelingen die op 1 maart 1988 in het bezit waren van een vergunning tot verblijf als asielgerechtigde en niet nadien zijn toegelaten als vluchteling behouden de status van asielgerechtigde.

Derhalve blijft het begrip asielgerechtigde aanwezig in het vreemdelingenbeleid.

Voorvoemde beleidswijziging laat onverlet dat vreemdelingen in het kader van het reguliere vreemdelingenbeleid in aanmerking kunnen komen voor een vergunning tot verblijf op grond van klemmende redenen van humanitaire aard.

1.3 Individuele en uitgenodigde vluchtelingen

Voor de wijze van behandeling van verzoeken om toelating als vluchteling moet onderscheid worden gemaakt tussen vreemdelingen die individueel om toelating als vluchteling verzoeken en uitgenodigde vluchtelingen.

Deze laatste categorie omvat vluchtelingen die als zodanig door de Nederlandse regering worden erkend en al dan niet op verzoek van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen naar Nederland worden overgebracht.

1.4 Het in behandeling nemen van een asielverzoek

Elke asielzoeker dient in de gelegenheid te worden gesteld een verzoek om asiel overeenkomstig art. 52 Vb in te dienen (zie 2.2.2).

Elk asielverzoek wordt in behandeling genomen. Vreemdelingen die om toelating als vluchteling verzoeken mogen niet worden uitgezet dan ingevolge een bijzondere aanwijzing van de Minister van Justitie (art. 22, tweede lid, Vw).

1.5 Beslissingen Minister van Justitie

In de verschillende fasen van de asielprocedure handelt het hoofd van plaatselijke politie uitsluitend overeenkomstig de door de Minister van Justitie gegeven aanwijzingen. Hierdoor wordt gewaarborgd dat internationale afspraken uniform worden nageleefd en dat de belangen van de asielzoeker optimaal tot hun recht komen.

1.6 Directie Vreemdelingenzaken

Met het ontwikkelen en uitvoeren van het asielbeleid is binnen het ministerie van Justitie de directie Vreemdelingenzaken belast. Tot de directie Vreemdelingenzaken behoren onder meer de contactambtenaren. De contactambtenaren zijn belast met het nader horen van de asielzoekers omtrent de motieven die aan het verzoek ten grondslag liggen en omtrent alle overige aspecten die voor de beoordeling van het verzoek van belang zijn (zie 2.3.7).

1.7 Informatie aan de asielzoeker

Aan de asielzoeker dient nadere informatie te worden verstrekt over de asielprocedure. Er is een folder in diverse talen met informatie voor de asielzoeker.

Voor zover de vreemdeling hulp en bijstand behoeft, wordt hij ingelicht omtrent de mogelijkheid zich te doen bijstaan door een raadsman.

Tevens wordt hij op het bestaan van de volgende instanties gewezen:

- de Vertegenwoordiger van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen in Nederland,
Stadhouderslaan 28, 2517 HZ 's-Gravenhage,
telefoon 070 - 3468810;
- Interim-stichting Opvang Asielzoekers,
Stuarthuis
Verrijn Stuartlaan 28, 2288 EL Rijswijk,
telefoon 070 - 3407840;
- Vereniging VluchtelingenWerk,
3e Hugo de Grootstraat 7, 1052 LJ Amsterdam,
telefoon 020 - 6881311;

- Amnesty International,
Keizersgracht 620, 1017 ER Amsterdam,
telefoon 020 - 6264436.

1.8. Opvang

In verband met de invoering van het nieuwe toelatings- en opvangmodel is de Regeling Opvang Asielzoekers (ROA) van november 1987 overeenkomstig gewijzigd op 23 december 1991. Het nieuwe opvangmodel voorziet in een centrale opvang van circa 1 maand in een onderzoeks- en opvangcentrum (OC). Deze opvang van asielzoekers vindt plaats in de volgende gemeenten:

Regio 1: Luttelgeest en Nijeveen;

Regio 2: Zeewolde, Zwolle;

Regio 3: Dordrecht, Oisterwijk, Rijsbergen;

Regio 4: Eindhoven.

De opvang van minderjarige asielzoekers vindt plaats in de gemeente Nunspeet.

Hier wordt informatie aan de asielzoeker over de asielprocedure verstrekt (zie 1.7) en vindt het nader gehoor plaats (zie 2.3.6). Vervolgens worden de asielzoekers die voor langere tijd in Nederland zullen blijven, opgevangen in een asielzoekerscentrum (AZC) totdat uitplaatsing naar decentrale opvang in gemeenten mogelijk is. De asielzoekers verblijven aldaar gedurende de verdere procedure. Voor een beschrijving van de ROA-regeling en de uitplaatsing naar de gemeenten wordt verwezen naar Bijlage C 44.

1.9 Tewerkstelling asielzoekers

Op de tewerkstelling van asielzoekers is de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers van toepassing. Derhalve dient een werkgever voor de tewerkstelling van asielzoekers in beginsel te beschikken over een tewerkstellingsvergunning. In bijzondere gevallen kan bij de toepassing van de WABW een uitzondering worden gemaakt op de hoofdregel dat tewerkstelling alleen is toegestaan wanneer er geen prioriteitgenietend aanbod beschikbaar is. Voor het onderhavige beleid wordt verwezen naar hoofdstuk B 11, onder 4.2.1.d.

2 De wijze van behandeling van asielverzoeken

2.1 De procedure inzake uitgenodigde vluchtelingen

Uitgenodigde vluchtelingen worden door de Nederlandse regering in staat gesteld naar Nederland te komen (zie 1.3).

Van de aankomst in Nederland ontvangt het hoofd van plaatselijke politie van de verblijfplaats van de vluchteling in Nederland onmiddellijk bericht van de Minister van Justitie.